

Ε. Ν. Τζελέπη : Τὸ Κυπριακὸ καὶ οἱ συνωμότες του, Θεμέλιο 1965

Ἐπίδειγμα στοῦ εἶδος του ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητα τὸ πολιτικὸ δοκίμιον τοῦ διαπρεποῦς Ἑλληνα δημοσιολόγου Ε. Ν. Τζελέπη γιὰ τὸ Κυπριακόν.

Πρόκειται γιὰ μιὰ ἀπὸ τὶς διεισδυτικότερες μελέτες ποὺ ἔχουν γίνει ποτὲ γιὰ τὸ μεγάλο ἔθνικόν μας θέμα. Ἡ πρωτοτυπία του βρῖσκεται στὴ σύνθεσιν. Εἶναι γνωστὸς καὶ ἡ δολιότητα τῆς ἀγγλικῆς διπλωματίας καὶ ἡ ἐπιθετικότητα τῶν Τούρκων καὶ ἡ ὑποχωρητικότητα τῶν ἑλληνικῶν κυβερνήσεων καὶ ἡ μαχητικότητα καὶ ἡ σταθερὴ στάση τῶν Κυπρίων μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Μακάριο. Ὁ συγγραφέας ὅμως ἀποκαλύπτει τὴν ἀλληλοδιαπλοκὴ τους, δείχνει, βῆμα πρὸς βῆμα, τὶς προόδους, τὰ πωγυρίσματα, τὶς ἀποτυχίες, τὶς νίκες καὶ τὶς ἡττες, μ' ἓνα λόγο τὴν ἐσωτερικὴ πορεία τοῦ μεγάλου ἑθνικοῦ ζητήματος καὶ «λύνει» τὸν ἐσωτερικὸ μηχανισμό τῶν συνωμοσιῶν.

«Τὸ Κυπριακὸ καὶ οἱ συνωμότες του» εἶναι ἓνα ἔργο ἀπαλλαγμένο ἀπὸ κάθε κακὴ «φιλολογία». Τὸ πάθος του κρύβεται μέσα στὰ ἴδια τὰ γεγονότα ποὺ ἐξιστορεῖ, μέσα στὸν τεράστιον πλοῦτον ἀποδεικτικὸν ὕλικόν ποὺ προσκομίζει καὶ μέσα στὶς τολμηρὰς ἀλλὰ καὶ ρεαλιστικὰς γενικεύσεις καὶ τομὰς ποὺ ἐπαχειρεῖ σὲ κάθε κεφάλαιον.

Διαβάζοντάς το ἔχει κανεὶς τὴν αἴσθησιν ὅτι παρακολουθεῖ τὴ λήψιν τῶν καιρίων ἀποφάσεων στοῦ Λονδίνου, τὴν Ἀγκυρὰ, τὴν Νέα Ἱερὴ καὶ τὴν Ἀθήνα. Πρόκειται γιὰ μιὰ ζωντανή, παλλόμενη ἱστορία «ἐν τῷ γεννᾶσθαι». Οἱ κρυφοὶ συνειρμοὶ τῶν γεγονότων, οἱ ἀδιόρατοι μὲ γυμνὸ ὄφθαλμόν συνέπειές τους, οἱ ἀλληλεπιδράσεις τους, ὅλο αὐτὸ τὸ οὐσιαστικὸν ὑπόστρωμα στὴν ἐξέλιξιν τοῦ Κυπριακοῦ ποὺ χάνεται μέσα στὴν καθημερινὴν εἰδησιογραφίαν καὶ ξεχνιέται μέσα στὴν τύρβην τῶν ἐπιμέρους ἐξελίξεων, ἀποκαλύπτεται στοῦ

βιβλίου τοῦ Τζελέπη, ἀξιολογεῖται καὶ τεκμηριώνεται.

Οἱ συνωμοσίαι δὲν στιγματίζονται ἀπλῶς, ἀποδεικνύονται βῆμα πρὸς βῆμα καὶ μὲ ἐκπληκτικὸν πλοῦτον στοιχείων.

Τὸ βιβλίον γραμμὸν γλαφυρὰ, συναρπαστικὰ, διαβάξεται σὰν ἀστυνομικὸν μυθιστόρημα. Μόνον ποὺ οἱ συνωμότες (Ἄγγλοι, ΝΑΤΟ, Τουρκία), οἱ συνένοχοί τους (ἑλληνικὲς κυβερνήσεις) καὶ τὸ θύμα (ἡ Κύπρος) εἶναι γνωστῆς ταυτότητος. Αὐτὸ ποὺ εἶναι ἄγνωστο εἶναι ἡ ὀλοζώντανη, σαρταριστὴ ἀλλὰ καὶ ὀξυδερκὴς ἀνατομία τοῦ γνωστοῦ αὐτοῦ ἐγκλήματος.

Ὁ Τζελέπης δίνει ὅλη τὴν προϊστορίαν τοῦ ζητήματος. Ὅχι ὅμως στατικὰ καὶ παραθετικὰ ἀλλὰ δυναμικὰ, ἀποδεικνύοντας σὲ κάθε νέα ἐξέλιξιν τὴν κακοπιστίαν καὶ τὴν ὑποκρισίαν τῶν Ἄγγλων. Καὶ ἀναφέρει μιὰ πρὸς μία ὅλες τὶς ρητὲς δεσμεύσεις τους πρὸς τοὺς ἀγωνιζόμενους Κυπρίους ἀπὸ τὸν Λόυντ Τζώρτζ ὡς τὸν Τζώρτσιλ, καὶ πῶς οἱ δεσμεύσεις αὐτὲς παραβιάστηκαν. Προχωρώντας παρουσιάζει σὲ ὅλη τους τὴν λαμπρότητα τὰ μνημεῖα τῆς βρετανικῆς ὑποκρισίας, δηλαδὴ τὰ διάφορα «Συντάγματα» ποὺ ἡ Ἀγγλία «παραχωροῦσε» κατὰ καιροὺς στοὺς Κυπρίους.

Ἐνα ἀπὸ τὰ συναρπαστικότερα κεφάλαια τοῦ βιβλίου εἶναι «Ἡ ἀφετηρία τοῦ κακοῦ» ὅπου προβάλλεται ἀνάγλυφα καὶ σ' ὅλες τὶς λεπτομέρειές του τὸ βαθύτερον νόημα τῆς ἐκπληκτικῆς «μεταστροφῆς» τῆς Ἀγγλίας μετὰ τὴν ἑναρξιν τῆς «μάχης τοῦ Κυπριακοῦ». Ὡς τὸ 1955 οἱ Ἄγγλοι δὲν δέχονταν καμιά συζήτηση γιὰ τὴν Κύπρον τὴν ὁποία θεωροῦσαν τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Ἑπουργείου Ἀποικιῶν καὶ ὄχι τοῦ Φόρειν Ὁφφίς. Ξαφνικὰ τὸ καλοκαίρι τοῦ 1955 ἀποφασίζουν νὰ διεθνοποιήσουν ἢ μᾶλλον νὰ τριεθνοποιήσουν τὸ ζήτημα τῆς Κύπρου. Ἐτσι, χάριν τῆς χειρονομίας

«γενναιοφροσύνης» τοῦ πρωθυπουργοῦ Ἄντονυ Ἦντεν καὶ ὑπὸ τὴν τυμπανοκρουσίαν τῶν σκοπίμων ἐπαίνων τοῦ ἀγγλικοῦ τύπου πρὸς τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν «μεγάλῃ διπλωματικῇ της ἐπιτυχίᾳ» συγκαλεῖται πρώτη τριμερῆς διάσκεψη ὅπου ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀνεγνώριζε ντὲ φάκτο τὴν ἀνάμιξη τῆς Τουρκίας ὡς «ἐνδιαφερομένου μέρους» στὸ Κυπριακόν. Ἀπολαυστικὸ εἶναι τὸ σημεῖο ὅπου ὁ συγγραφέας βμφανίζει τὸν Ἑλληνα ὑπουργὸ τῶν Ἐξωτερικῶν νὰ κλασαυχενίζεται γιὰ τὴ «μεγάλῃ ἑλληνικῇ νίκῃ» τῆς παγίδευσῆς του στὴν τριμερῆ. Αὐτὴ ἦταν ἡ «ἀφετηρία τοῦ κακοῦ».

Ἀκολούθησαν ἀναρίθμητες ἀκόμα παγίδες καὶ συνωμοσίαι. Ἡ Ἀγγλία ὅμως εἶχε πὰ ἐξασφαλίσαι τὸ ρόλο τοῦ «διαιτητῆ» ἀνάμεσα στὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Τουρκία χάρη στὴν εὐστοχῇ ἐφαρμογῇ τῆς μεγάλης βρεταννικῆς πολιτικῆς τοῦ «διαίρει καὶ βασίλευε».

Ὁ συγγραφέας ζωντανεῖ με παραστατικὸ τρόπο τὶς φρικαστικὰς ἀνθελληνικὰς ὁμότητες τῆς Πόλης καὶ τῆς Σμύρνης. «Ἡ δύναμη τῶν τουρκικῶν αἰσθημάτων — θὰ γράψῃ ὁ Ἦντεν στὰ πολῦτιμα «Ἀπομνημονεύματά» του μετὰ τὰ γεγονότα — ἄρχισε πὰ νὰ ἐκδηλώνεται».

Δὲν σταματοῦν ἐδῶ οἱ συνωμοσίαι. Συνεχίζονται με τὶς διαπραγματεύσεις Χάρτιγκ - Μακαρίου πὸ εἶχαν ὀργανωθεῖ... γιὰ ν' ἀποτύχουν. Πῶς ἀλλοιῶς θὰ ἐκτοπαζόταν ὁ Μακάριος; Καὶ ὁ ἀναγνώστης παρακολουθεῖ ἐκπληκτος τὶς ἐναλλαγὰς τῆς πολιτικῆς τοῦ «μαστιγίου καὶ τῆς ζάχαρης», ὅπως τὴν ἔλεγαν οἱ χιτλερικοί, με βάση τὴν ὁποία οἱ Ἄγγλοι πότε πρόσφεραν «συντάγματα» καὶ «οἰκονομικὰ ὠφελήματα», πότε ἀπαγχονισμοὺς καὶ βασανιστήρια.

Ἡ εἰκόνα συμπληρώνεται με τὴν ὀργάνωση τῆς μεγάλης συνωμοσίας τῆς Ζυρίχης, με τὴν ἀξιοποίησίν της, με τὶς χοντροκομμένες συνωμοσίαι τῶν Ἀμερικανῶν, ὅπως ἐκείνη ἡ ταυτόχρονη πρόσκλησις Ἰνονοῦ καὶ Παπανδρέου στὸ Λευκὸ Οἶκο, με τὶς ἀέναιες συνωμοσίαι στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Κύπρου, τὸν σκοτεινὸ ρόλο τοῦ Γρίβα κ.ἄ. Διεισδυτικῇ, τολμηρῇ καὶ πρωτότυπῃ εἶναι ἐπίσης ἡ ἐρμηνεία τῆς σοβιετικῆς στάσεως καὶ τῶν δηλώσεων Γκρομύκο, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐνεργειῶν τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως.

Τὸ βιβλίον κλείνει με δύο κεφάλαια προφητικά, «Προοπτικὰς» καὶ «Ἰστερόγραφα». Ὅσοι ἐνδιαφέρονται νὰ συγκροτήσουν πλήρεις καὶ τεκμηριωμένες ἀπόψεις γιὰ τὸ Κυπριακόν, ὅσοι ἐνδιαφέρονται νὰ μποροῦν ἀπὸ δῶ κ' ἐμπρὸς νὰ παρακολουθοῦν τὴν πορεία τοῦ ζητήματος σὰν ἄνθρωποι ἐνήμεροι καὶ φωτισμένοι, ὀφείλουν νὰ διαβάσουν τὸ συναρπαστικὸ αὐτὸ βιβλίον τοῦ Τζελέπη, πὸ κυκλοφορεῖ ταυτόχρονα στὴν Εὐρώπῃ στὸ πρωτότυπο (γαλλικά) καὶ σὲ ἑλληνικὴ μετάφρασις στὴν Ἑλλάδα καὶ στὴν Κύπρον.

Ὁ Ε. Ν. Τζελέπης γεννήθηκε στὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ 1892. Ἦρθε στὴν Ἀθήναν τὸ 1911 καὶ ἄρχισε τὴ δημοσιογραφικὴν του

σταδιοδρομίαν δουλεύοντας στὴν «Ἀκρόπολις» τοῦ Βλάση Γαβριηλίδου.

Ἀπὸ τὸ 1914 ὡς τὸ 1920 ἦταν ἀνταποκριτὴς ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων σὲ διάφορες πρωτεύουσες τῆς Εὐρώπης καὶ παρακολούθησε μαθήματα πολιτικῶν ἐπιστημῶν στὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Βερολίνου. Τὸ 1921-22 διετέλεσε ὑποδιευθυντὴς τοῦ Γραφείου Τύπου τοῦ Ἰπουργείου Ἐξωτερικῶν καὶ διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας στὸ Παρίσι. Τὸ 1924 ἀναλαμβάνει τὴν διεύθυνσιν τῆς «Βραδυνῆς» τὴν ὁποία διατηρεῖ ὡς τὸ 1931. Ἀπὸ τὸ 1931 ἐγκαθίσταται στὸ Παρίσι.

Τὸ 1932 δημοσίευσε στὰ γαλλικά τὸ πρῶτον βιβλίον του «Ὁ πόλεμος τοῦ δολλαρίου». Ἀκολούθησαν: «Ἡ συμμαχία τῶν φασισμῶν» (1933), «Ὁ ἀληθινὸς "ἀγὼν" τοῦ Χίτλερ» (1935), «Ἡ νέα τριπλῇ συμμαχία» (1937) καὶ ἡ «Ἰσπανικὴ συνωμοσία» (1937). Παράλληλα συνεργάζεται με πολλὰ περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας τοῦ Παρισιοῦ καὶ τῶν Βρυξελλῶν.

Ἀπὸ τὸ 1937 ὡς τὸ 1939 δημοσίευσε «Τὸ ἡμερολόγιον τοῦ ἀγνώστου διπλωμάτη». Τὸ Σεπτέμβριον τοῦ 1938 συνελήφθη ἀπὸ τὴν γαλλικὴν ἀστυνομίαν γιὰ τὴν ἀντιφασιστικὴν δρασίαν καὶ φυλακίστηκε σὲ γαλλικὸ στρατόπεδον συγκέντρωσης. Τὸ 1940 ἀπολύθηκε χάρη στὴν ἐπέμβασις τῆς «Ἐνώσεως Ἀμερικανῶν συγγραφέων», τῆς ὁποίας πρόεδρος ἦταν ὁ Τόμας Μάν.

Σὲ συνέχεια κατέφυγε στὴ Λισσαβῶνα, ὅπου ἀνέλαβε ὑπηρεσίαν εἰδικοῦ ἀκολούθου στὸ γραφεῖον τύπου τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας ὡς τὸ τέλος τοῦ πολέμου. Σ' αὐτὸ τὸ διάστημα δημοσίευσε διάφορες ἀντιχιτλερικὰς μπουσουῖρες, «Τὸ ἑλληνικὸ θαῦμα» (1941) με τὸ ψευδώνυμον «Ἀττικὸς» — πὸν ἀφοροῦσε τὸν ἑλληνοϊταλικὸν πόλεμον — τὸν «Κόκκον ἄμιμον» (1945) — πὸν ἀφοροῦσε τὴν συμβολὴν τῆς Ἑλλάδος στὴν συμμαχικὴν νίκην — καθὼς καὶ «Τὸ δράμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντίστασεως», πὸν ἐπανεκδόθηκε στὸ Παρίσι τὸ 1946.

Ὁ Τζελέπης γύρισε στὸ Παρίσι μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου, ὅπου ξανάρχισε τὴν συγγραφικὴν του δραστηριότητα, συνεργαζόμενος με τὰ «TEMPS MODERNES» τοῦ Ζὰν Πὼλ Σάρτρ καὶ τὴν «EUROPE». Τὸ 1948 ἐγκαταστάθηκε σὲ Βρυξέλλας, ὅπου συνεργάστηκε με τὴν ἐφημερίδα «LE SOIR» καὶ τὸ περιοδικὸν «STNTHESES».

Ἀπὸ τὸ 1952 ὡς σήμερον δημοσίευσε τὰ ἐξῆς βιβλία: «Ὁ πόλεμος δὲν εἶναι γιὰ αὐριον» (1952, σχετικὰ με τὸν πόλεμον τῆς Κορέας). «Ἡ συνωμοσία τοῦ Σουέξ» (1957), «Νὰ ἀποατομικοποιηθῇ ἡ Εὐρώπη», (1958). «Ὁ μύθος τοῦ Ἀντενάουερ» (1959). «Ὁ Φράνκο, ὁ Χίτλερ καὶ οἱ σύμμαχοι» (1961). «Ἡ παγίδα τοῦ Βερολίνου» (1963) καθὼς καὶ διάφορες μπουσουῖρες. Τὰ περισσότερα ἔργα του ἔχουν μεταφρασθῆ καὶ σὲ ἄλλας γλώσσας.

«Τὸ Κυπριακὸν καὶ οἱ συνωμοτικὸι του» εἶναι τὸ τελευταῖον ἔργον τοῦ συγγραφέα καὶ τὸ πρῶτον πὸν μεταφράζεται στὰ ἑλληνικά.

Α.

Γ. Πλατόνωφ, Ν. Ζούκωφ, Β. Καγκάνωφ, Ν. Μεντβέντιεβ, Α. Όπάριν:
«Η Διαλεκτική τῆς ζωντανῆς φύσης», Ἀθήνα 1965

Πέρασαν 106 χρόνια ἀπὸ τότε πὺν ὁ Δαρβίνος δημοσίευσε τὴν «Καταγωγή τῶν εἰδῶν» καὶ 85 περίπου χρόνια ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πὺν ὁ Ἐνγκελς ἔγραφε τὴ «διαλεκτικὴ τῆς Φύσης». Ἐκτοτε, ἡ ἐπιστῆμη ἔχει προσφέρει ἀπάνταστα πλούσιο ὑλικό, γιὰ νὰ θεμελιωθεῖ ἡ διαλεκτικὴ τῆς ζωντανῆς φύσης. Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς κλασσικὲς ἐπιστῆμες, ἡ φυσιολογία καὶ ἡ βιοχημεία ἐπιτρέπουν σήμερα νὰ ἐμβαθύνουμε στὶς λειτουργίες τῶν ὀργανισμῶν καὶ νὰ ἀποκαλύψουμε τοὺς βαθύτερους μηχανισμοὺς τῆς δομῆς καὶ τῆς ἐκινήσεως τους.

Τὸ βιβλίον πὺν παρουσιάζουμε καὶ πὺν ἀπευθύνεται σὲ βιολόγους, γιατροὺς, γεωπόνους, ἀλλὰ καὶ στὸ εὐρύτερο, καλλιεργημένο κοινό, φιλοδοξεῖ νὰ γενικεύσει φιλοσοφικὰ τὰ πορίσματα τῶν ἐπιστημῶν πὺν ἔχουν σχέση μὲ τὴ ζωὴ.

Τὸ ἔργο διαιρεῖται σὲ τρία μέρη καὶ δώδεκα κεφάλαια: Ἡ ζωὴ, ἡ ἀμοιβαία σχέση τῆς μὲ τὶς ἄλλες μορφὲς κίνησης τῆς ὕλης. Ὁ ὀργανισμὸς, ἡ δομὴ καὶ ἡ ἐξέλιξή του. Ὁ ὀργανικὸς κόσμος σὰν ἐνιαῖο ὄλο. Ἡ ἐπίδραση τῆς ζωντανῆς στὴν ἄζωη φύση. Ἡ πηγὴ καὶ ὁ χαρακτήρας τῆς ἀλλαγῆς τῆς κληρονομικότητας τῶν ὀργανισμῶν. Ποιοτικὲς καὶ ποσοτικὲς ἀλλαγὲς στὴ διεργασία τῆς ὀργανικῆς ἐξέλιξης. Ἡ πρόοδος στὸν κόσμο τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν. Ἡ ἐξέλιξη τῶν μορφῶν ἀντανάκλασης στὴ ζωντανὴ φύση. Ἀπὸ τὸν πίθηκο στὸν ἄνθρωπο, ἀπὸ τὴν ἀγέλη τῶν ζώων στὴν κοινωνία. Ἰδιομορφίες τῆς ἐξέλιξης τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ καὶ θεωρητικὰ προβλήματα τῆς ἱατρικῆς. Ὁ ὀργανικὸς κόσμος καὶ ἡ παραγωγή τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Ἡ κατάκτηση τοῦ κοσμικοῦ διαστήματος καὶ ἡ βιολογία.

Ἡ συγγραφὴ μιᾶς «διαλεκτικῆς τῆς ζωντανῆς φύσης» εἶναι ἰδιαίτερα λεπτὴ ἐργασία. Γιατὶ σήμερα εἴμαστε βέβαιοι γιὰ τὴν ὕπαρξη αὐτῆς τῆς διαλεκτικῆς. Ἀλλὰ εἶναι γνωστὸ πόσο ὀξύτατες διαφωνίες ὑπάρχουν γιὰ θεμε-

λιώδη θέματα, ὅπως οἱ φορεῖς τῆς κληρονομικότητας, ἡ ἐπίδραση τοῦ περιβάλλοντος στὸν ὀργανισμό, τὸ κληρονομίσιμο ἐπίκτητων χαρακτηριστῶν κλπ., καὶ ὅτι οἱ σχετικὲς συζητήσεις στὴ Ρωσία δὲν ἔγιναν πάντα μὲ πνεῦμα ἀντικειμενικότητας.

Οἱ συγγραφεῖς τοῦ παρόντος ἔργου θέλουν νὰ ἀποφύγουν κάθε δογματικὴ ἐρμηνεία. Τὸ δηλώνουν, τὸ ἐπαχειροῖν καὶ ἡ πορεία τῶν πραγμάτων θὰ δείξει ὡς ποῖο βαθμὸ τὸ πετυχαίνουν. Ἀναγνωρίζουν τὴν ὕπαρξη διαφωνιῶν καὶ προβάλλουν τέτοιες διαφωνίες. Τὰ συμπεράσματά τους στηρίζονται στὴ γνώση τεράστιου ὑλικοῦ καὶ τοῦτο τὸ βιβλίον, ὅπως γενικὰ τὰ σοβιετικὰ ἐγχειρίδια, χαρακτηρίζεται ἀπὸ πλήρη ἐνημέρωση καὶ καταπληκτικὸ πλοῦτο ὑλικό.

Τὸ θέμα τοῦ βιβλίου εἶναι θεμελιώδες καὶ συγκινεῖ κάθε ἄνθρωπο. Οἱ συγγραφεῖς ἀναλύουν ὅλες τὶς κύριες πλευρὲς του. Ἡ ἀνάλυσή τους εἶναι γενικὰ ἐπιστημονικὴ καὶ ἀντικειμενικὴ. Ἐτσι, τὸ ἔργο μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ἀπόκτημα γιὰ τὸ ἀναγνωστικὸ μας κοινό, πὺν δὲν ἔχει τίποτα παρόμοιο στὴ διάθεσή του.

Ἴσως θὰ κέρδιζε τὸ βιβλίον, ἂν οἱ συγγραφεῖς δὲν ἔκαναν τόσες ἀναφορὲς σὲ κομματικὲς ἀποφάσεις καὶ δὲ σύνδεαν ἀδιάκοπα ἄμεσα τὰ κομματικὰ-πολιτικὰ καθήκοντα μὲ τὴ μελέτη ἐνὸς κλάδου τῆς φυσιολογίας. Γιὰ τὸν Ἕλληνα ἀναγνώστη, τὸ βιβλίον θὰ κέρδιζε ἄλλη μιὰ φορὰ, ἂν ὁ μεταφραστὴς δὲν εἶχε προσκολληθεῖ τόσο στὸ κείμενο, ὥστε τὰ ἑλληνικά του νὰ εἶναι κακόγουστα καὶ δχι πάντα ἑλληνικά, καθὼς κι ἂν ἀπόφευγε τὴ χρῆση ὄρων καὶ λέξεων πὺν θυμίζουν τὴν παιδικὴ ἡλικία τοῦ προοδευτικοῦ μας κινήματος. Στὸ μέλλον ἴσως θὰ ἦταν χρήσιμο νὰ προσέξει ὁ μεταφραστὴς αὐτὲς τὶς ἀδυναμίες.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

WESTEBBE P. M. : Saving and Investment in Greece (Athens 1964)

Ἡ μικρὴ αὐτὴ μελέτη τοῦ συγγραφέα, ἀποτελεῖ μέρος μιᾶς σειρᾶς μελετῶν πὺν ἐκδίδονται ἀπὸ τὸ Κέντρο Προγραμματισμοῦ. Στὴ μελέτη αὐτὴ ἐπιχειρεῖται μιὰ ἀνάλυση τῶν πηγῶν, ἀπὸ τὶς ὁποῖες προέρχεται ἡ ἀποταμίευση στὴν Ἑλλάδα. Παρ' ὅτι ἡ ἐκθεση αὐτὴ ἀφορᾷ γενικὰ χαρακτηριστικὰ τῶν δυνατοτήτων γιὰ τὴν ἀποταμίευση, συνολικὰ ἀπομένει μιὰ σχετικὰ ἱκανοποιητικὴ εἰκόνα γιὰ τὶς δυνατότητες τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας γιὰ

ἀποταμίευση. Τὸ συμπέρασμα στὸ ὁποῖο καταλήγει ὁ σ. εἶναι θετικό. Στὴν Ἑλλάδα, καὶ σὲ ἀντίθεση μὲ ἄλλες καθυστερημένες χώρες, ἡ στενότητα τοῦ κεφαλαίου δὲν ἀποτελεῖ ἀποφασιστικὸ ἐμπόδιο γιὰ τὴν οἰκονομικὴ «ἀπογείωση» τῆς χώρας. «Τὸ πραγματικὸ πρόβλημα βρίσκεται στὸ νὰ διοχετευθεῖ ἕνας ἀξιοζήτανος ὄγκος τῆς ἐσωτερικῆς ἀποταμίευσης, τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ τοῦ δημόσιου τομέα σὲ παραγωγικὴ χρῆση» (σελ. 9). Κατὰ συνέ-

πεια, υπάρχει ένα πρόβλημα δημιουργίας φορέων και θεσμολογικών αλλαγών που πρέπει να γίνουν, για να στρέψουν την ιδιωτική αποταμίευση σε παραγωγικές επενδύσεις. Σήμερα το μεγαλύτερο μέρος στρέφεται προς την πολυτελή κατανάλωση και τις αντιπαραγωγικές δαπάνες.

Στο παράρτημα του βιβλίου, ο σ. εκφράζει την άποψη, ότι τα εισοδήματα των μεταναστών που πραγματοποιούνται στο εξωτερικό αποτελούν «εξωτερική αποταμίευση» και όχι προϊόν που συσσωρεύθηκε από την απασχόληση εγχώριου εργατικού δυναμικού. Η άποψη αυτή δεν φαίνεται να ευσταθεί. Το εισόδημα των μεταναστών παράγεται μὲν σὲ ξένη χώρα, αποτελεί ὅμως προϊόν Ἑλλήνων εργαζομένων, που ἡ ἀποστολή του στοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἑλλάδας δὲν μπορεῖ νὰ χαρακτηρισεῖ παρὰ σὰν μεταφορὰ κεφαλαίου ἀπὸ τοὺς μετανάστες που ἐπιστρέφουν στοῦ ἐσωτερικοῦ.

Ὁ σ. ἰσχυρίζεται, ὅτι ἡ χώρα μας εἶναι ὑπανάπτυκτη χώρα. Δὲν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία ὅτι ἡ Ἑλλάδα παρ' ὅλο που ἔχει ὀρι-

σμένα χαρακτηριστικά που πλησιάζουν μερικείνα τῶν ἀνεπτυγμένων, τὰ βασικά της χαρακτηριστικά, τὰ πὸ οὐσιαστικά τὴν κατατάσσουν μεταξύ τῶν ὑπαναπτύκτων. Μπορεῖ φυσικά νὰ ἔχει κανεὶς ἀντίρρηση, ὅσον ἀφορᾷ τὸν βαθμὸ τῆς ὑπανάπτυξης στὴν Ἑλλάδα. Ἀποτελεῖ ὅμως ὀπωσδήποτε ἐκτίμηση που δὲν βασίζεται στὰ ἀντικειμενικὰ περιστατικά, ἡ ἄποψη τοῦ καθ. Δελιβάνη, ὁ ὁποῖος ἀναφερόμενος στοῦ βιβλίου τοῦ καθ. WESTEBBE ἰσχυρίζεται ὅτι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἡ Ἑλλάδα ἔπαψε ν' ἀνήκει στὶς ὑπαναπτύκτες χῶρες. (Βλέπε, Ἀρχεῖον Οἰκονομικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν, τεῦχος Ὀκτώβριος - Δεκέμβριος 1964). Ἡ σωστὴ κατανόηση τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, ἡ διάρθρωσή της ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ χώρα μας βρίσκεται σ' ἓνα «μεσαῖο στάδιο» ἀνάπτυξης καὶ ἀνήκει στὴν ἴδια κατηγορία τῶν ὑπαναπτύκτων, ὅπως τὸ Μεξικό, ἡ Βενεζουέλα, ἡ Ἀργεντινὴ, ἡ Βραζιλία κλπ.

A.Z.

GALVANO DELLA VOLPE: Umanesimo Positivo e Emancipazione Marxista, (Milano, ἔκδοση Sugar 1964, σελ. 273)

Πρόκειται για μιὰ σειρά μελετῶν τοῦ διάσημου Ἰταλοῦ φιλοσόφου καὶ ἐρευνητή, που ἔγραψε τὴν περίοδο 1945 - 1948. Στὶς μελέτες αὐτὲς ὁ DELLA VOLPE ἀναπτύσσει τὴν ἀνάλυση που ἔκανε στὰ «νεανικά» κείμενα τοῦ Μάρξ. Ἡ ἀνάλυση αὐτὴ θεωρεῖται σήμερα πολὺ σημαντικὴ γιὰ τὴ συνθετικὴ οἰκοδόμηση τῆς σκέψης τοῦ Μάρξ καὶ συνέτεινε στὴν ἐπέκταση ἄλλων πολυἀριθμῶν ἐρευνητῶν πρὸς διαφορετικὲς κατευθύνσεις. «Ὁ Μάρξ καὶ τὸ μυστικὸ τοῦ Χέγκελ» (MARX E IL SEGRETO DI HEGEL) καὶ «Ὁ Μάρξ καὶ τὸ σύγχρονο ἀντιπροσωπευτικὸ κράτος» (MARX E LO STATO MODERNO RAPPRESENTATIVO) ἀποτελοῦν τὴν πρώτη ἐκτίμηση τῆς μεθοδολογικῆς κριτικῆς τοῦ Μάρξ στὸν HEGEL καὶ κατὰ συνέπεια τὸ πρῶτο σημεῖο τῆς ἀντι-Ἑγελιανῆς ἐρμηνείας τῆς διαλεκτικῆς τοῦ Μάρξ, που διαδοχικὰ ἀναπτύχθηκε ἀπὸ τὸν DELLA VOLPE ἰδιαιτέρως στὴν «Λογικὴ σὰν θετικὴ ἐπιστήμη» (LOGICA COME SCIENZA POSITIVA). Οἱ δύο αὐτὲς μελέτες ἀκολουθοῦνται (ὅπως στὴν ξεχωριστὴ ἔκδοση τοῦ 1947) ἀπὸ τὴ μετάφραση μεγάλων ἀποσπασμάτων ἀπὸ τὴν «Κριτικὴ τοῦ κρατικοῦ δικαίου τοῦ HEGEL» (CRITICA DEL DIRITTO STATUALE HEGELIANO) καὶ ἀπὸ τὰ οἰκονομικὰ - φιλοσοφικὰ χειρόγραφα τοῦ 1844. Ἀκολουθοῦν «L' UOMO ASTRATTO» τοῦ χριστιανισμοῦ, ὁ «θετικὸς οὐμανισμὸς» (UMANESIMO POSITIVO) καὶ ἡ «Πρῶτη σκιαγραφία μιᾶς θεωρίας τοῦ συμφέροντος - καθήκοντος» (PRIMO ABBOZZO DI UNA TEORIA DELL' INTERESSE - DO-

VERE) που συνοδεύεται ἀπὸ μιὰ NOTA FINALE. Ἰδιαιτέρως σημασία παρουσιάζει τὸ δεύτερο κείμενο στοῦ ὁποῖο διεξάγεται κριτικὴ τοῦ οὐμανισμοῦ καὶ μοραλισμοῦ που σωστὰ θεωρήθηκε σὰν προκαταρκτικὴ ὕλη (σὰν κριτικὴ τῶν κλασικῶν ἠθικῶν κριτηρίων) στὴν θεωρία τῆς σοσιαλιστικῆς ἠθικῆς.

Τὸ δεύτερο μέρος τοῦ τόμου περιέχει δύο μελέτες πάνω στὴν κλασικὴ ἀντίληψη γιὰ τὴν «χειραφέτηση» καὶ τὴν ἀντίστοιχη τοῦ Ρουσσώ, καθὼς καὶ τὴν μαρξιστικὴν χειραφέτηση. Ὁ DELLA VOLPE ἀναφέρει ὅτι ἡ μελέτη αὐτὴ προθεῖ «τὴν ἀρνητικὴν κριτικὴν τῶν πολιτικῶν θεωριῶν τοῦ Ρουσσώ καὶ τοῦ Καντ καὶ συνεπῶς ἀντιπροσωπεύει — στὴν ἱστορικο - διαλεκτικὴ ἀνάλυση τῶν θεωριῶν αὐτῶν — τὴ στιγμὴ τῆς "ἀρνησης" τῶν ἀρνητικῶν τους σημείων». Μεγαλύτερη καὶ διεξοδικότερη ἀνάλυση σγεται μὲ τὸ θέμα, πραγματοποιεῖ ὁ DELLA VOTRE στοῦ κλασικοῦ του ἔργο «ROUSSEAU E MARX».

Μὲ τὴν ξαναδημοσίευση σ' ἓναν ἐνιαῖο τόμο ὄλων αὐτῶν τῶν μελετῶν καὶ μὲ τὴν ἐπανεκδοση τῆς «LIBERTA COMMUNISTA» (ἔκδοση AVARITI, MILANO 1963, σελ. 181) καὶ τῆς «CRISI DELL' ESTETICA ROMANTICA E ALTRI SAGGI» (ἔκδοση SAMONA E SAVELLI, ROMA 1963, σελ. 145) ἔχουμε ὅλες τὶς πρῶτες μαρξιστικὲς ἐρευνες τοῦ DELLA VOLPE που σημαντικὰ ἔχουν συνεισφέρει στὴν ἀνάλυση τῆς σκέψης τοῦ Μάρξ στὸν τομέα τῆς φιλοσοφίας.

A.Z.

Μιά κοινωνιολογική έρευνα που βασίζεται στο θεσμό της αυτοκυβέρνησης σε μια χώρα που είναι οργανωμένη σε σοσιαλιστική βάση, από την ίδια την τοποθέτηση παρουσιάζει όρισμένα όρια και βασικές ελλείψεις. Βασικά δημιουργείται ο κίνδυνος να μην εκτιμηθεί το πραγματικό περιεχόμενο μιας πείρας που ουσιαστικά είναι πολιτική, και που έχει εμφανισθεί από μια πολύπλοκη και εκτεταμένη επαναστατική διαδικασία. Αντίθετα, η αφαίρεση του πολιτικού περιεχομένου της έρευνας έχει σαν αποτέλεσμα να περιορίζεται στην περιγραφή και στην ανάλυση των θεσμών και των μηχανισμών με τους οποίους λειτουργούν. Η συνέπεια είναι να γίνεται πιο έντονη ή τεχνική εμφάνιση ενός σύνθετου φαινομένου, στο βαθμό που η αυστηρότητα με την οποία εφαρμόζεται ή τεχνική της έρευνας είναι πιο ανελαστική.

Η έρευνα που έκανε ο Albert Meister, σαν έρευνητής στην École Pratique des Hautes

Études de Paris, μαζί με μια ομάδα κοινωνιολόγων Γάλλων και Γιουγκοσλάβων, δεν φαίνεται να απέφυγε το σοβαρό μειονέκτημα που αναφέρθηκε προηγουμένως. Η αυτοκυβέρνηση παρ' όλο που κατά τρόπο λεπτομερειακό αναλύεται στις διάφορες μορφές της, παραμένει εν τούτοις σ' ολόκληρο το βιβλίο σαν ένα θεσμικό γεγονός, έντελως απομονωμένο από το πολιτικό περιεχόμενό και την «δυναμική» της Γιουγκοσλαβικής κοινωνίας. Στην καλύτερη περίπτωση, μ' ένα μηχανικό τρόπο ή έρευνα συνδέεται με ορισμένους πολιτικούς και κοινωνικούς θεσμούς — Ένωση κομμουνιστών, συνδικάτα, μαζικές οργανώσεις — αλλά και πάλι βρίσκεται υποταγμένη σ' ένα περιγραφικό τρόπο, με τον οποίο γίνεται ή ανάλυση. Άξια έχει το αποδεικτικό υλικό που χρησιμοποίησε ο συγγραφέας. Είναι οργανωμένο με συστηματικό τρόπο και ενισχύεται σοβαρά με ιστορικές και νομικές πληροφορίες.

A.Z.

ΓΡΗΓΟΡΗ ΦΑΡΑΚΟΥ
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΥ - ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΥ

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- Ένα σύγχρονο βιβλίο για ένα κρίσιμο θέμα. Η σημαντικότερη επιστημονική συνεισφορά στη μελέτη του ενεργειακού προβλήματος της χώρας.
- Οί μεγάλες προοπτικές και δυνατότητες εξηλεκτρισμού.
- Ένα βιβλίο απαραίτητο για τον επιστήμονα, τον πολιτικό, τον σπουδαστή, τους δημοτικούς άρχοντες, για κάθε πολίτη.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΣΤΗ ΄ΛΕΣΧΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ..
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 57 — Τηλ. 630-739

ΜΟΛΙΣ ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

- Έλληνικά: «ΘΕΜΕΛΙΟ»
- Γαλλικά : «LES ÉDITIONS POLITIQUES»

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΠΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΤΟΥ ΔΙΑΠΡΕΠΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑ ΔΗΜΟΣΙΟΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ

Ε. Ν. ΤΖΕΛΕΠΗ
ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΚΑΙ
ΟΙ ΣΥΝΩΜΟΤΕΣ ΤΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Μ. ΔΡΑΓΟΥΜΗ

**Άποκαλυπτικό. Για την Κύπρο
καί τὸ κυπριακὸ πρόβλημα.**

Μερικὰ ἀπὸ τὰ κεφάλαιά του :

— Ἡ ἀφετηρία τοῦ Κακοῦ — «Διαιρεῖ καὶ Βασίλευε» — Παιχνίδι μὲ τὴ φωτιά — Ἐνας ἐπιτυχημένος ἐλιγμὸς — Ὁργανωμένες ταραχές — Ἀναζητήσατε τὴν Ἰντέλιτζενς Σέρβις — Ἡ Συνταγματικὴ φάρσα — Τὸ παιχνίδι μὲ τοὺς Τούρκους — Ὁ ἀγώνας τοῦ Μακαρίου — Ἡ παγίδα τῆς Ζυρίχης — Κρίση μὲ κάθε θυσία — Ὁ Ἀμερικανὸς μεσολαβητὴς — Ἡ ἐπιχείρηση «Γρίβα» — Ἡ συνθηκολόγηση τῆς Ἑλλάδας — Ἡ μεγάλη καμπή — Ἀμοιβαῖες αὐταπάτες — Κλίμα πραξικοπήματος — Προοπτικές.

Σελίδες 350

ΤΙΜΗ ΔΡΧ. 35

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

“ΛΕΣΧΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.”

Ἀκαδημίας 57 — Τηλ. 630.739

ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

- Πεντάτομο μνημειώδες έργο 150 Έλλήνων και ξένων διαπρεπών επιστημόνων, συγγραφέων, ειδικών και καλλιτεχνών.
- Όλες οι κατακτήσεις των Έπιστημών, των Γραμμάτων, των Τεχνών και της Τεχνικής, που άφορούν τη ΓΥΝΑΙΚΑ, το ΠΑΙΔΙ, την ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ και το ΣΠΙΤΙ:
 - α) Γυναίκα. Γυναίκα - Μητέρα. Παιδί.
 - β) Κατοικία. Νοικοκυριό. Ρουχισμός - Ένδυμασία. Ιατρικές Συμβουλές.
 - γ) Τροφογνωσία. Διαιτητική. Διαιτοθεραπεία. Μαγειρική — Ζαχαροπλαστική — Savoir - Vivre.
 - δ) Η Γυναίκα στην Κοινωνία. Στην Ίστορία. Στην Έργασία. Στο Δίκαιο. Διάσημες Γυναίκες. Διακεκριμένες Έλληνίδες.
 - ε) Έρωτας. Γάμος. Οικογένεια.
Μοναδικό και άπαραίτητο απόκτημα για κάθε γυναίκα και για κάθε οικογένεια.

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ :

- 1) Οί έγγραφοί συνδρομηταί παραλαμβάνουν άμέσως τούς 4 τόμους.
- 2) Τόν πέμπτο τόμο (τελευταϊόν) θα τόν παραλάβουν τέσσερες μήνες μετά την έγγραφήν τους.
- 3) Οί συνδρομηταί καταβάλουν 100 δρχ. ως προκαταβολή και υπογράφουν 9 συναλλαγματικάς τών 100 δρχ. μηνιαίως.
Τοίς μετρητοίς έκαστος τόμος δίδεται με 160 δρχ. αντί 200, ήτοι έπιτυγχάνεται έκπτωσης 20%.
Με ένα τηλεφώνημά σας σās έγγράφομε συνδρομητάς.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ"

ΑΘΗΝΑ : 'Ακαδημίας 79, Τηλ. 627.559 — ΘΕΣ)ΚΗ Φραγκίνη 2, Τηλ. 29.821